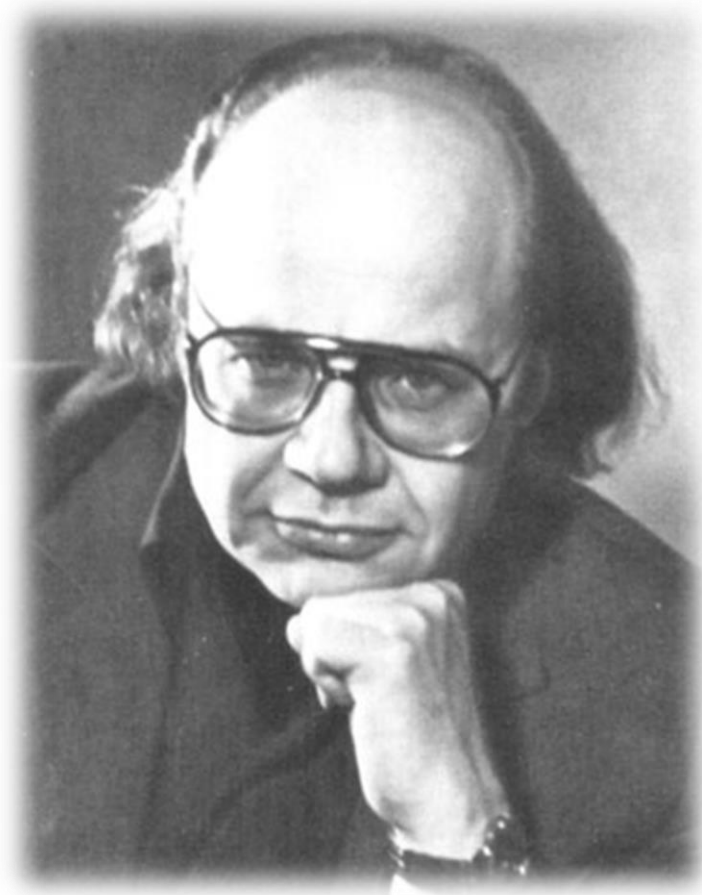

Іван Драч:

Художник слова і

творець епохи

(90 років від дня народження)

*Саме зараз, незважаючи на кровопролиття, кується нація.
Або вона відбудеться як така, або знищиться і стане
добримом для сусідніх держав*

І. Драч

**Рекомендаційний список
літератури**

Іван Драч — видатний український поет, шістдесятник, кіносценарист та перший голова Народного руху України, чиє життя було сповнене яскравих і несподіваних поворотів.

Іван Федорович народився 17 жовтня 1936 року в селі Теліжинці на Київщині. Після закінчення школи він працював учителем російської мови та літератури, служив в армії, а згодом вступив на філологічний факультет Київського університету імені Т. Шевченка. Його виключили з університету за політичні погляди, але пізніше він зміг відновитися на заочне відділення.

Свій перший вірш Іван Драч опублікував у районі газеті у 15-річному віці.

У літературу Драч увірвався на початку 1960-х років. Його дебютна поема-трагедія «Ніж у сонці» (1961) викликала справжній фурор і шокувала тогочасну критику своєю космічною масштабністю, незвичними метафорами та відмовою від стандартних радянських шаблонів. А знаменита «Балада про соняшник» (1962) стала візитівкою поета та яскраво задекларувала новий стиль українського модернізму, увійшовши до дебютної збірки «Соняшник».

Іван Драч поєднував побутові українські мотиви з глобальними всесвітніми, філософськими темами. Поет модернізував традиційну українську баладу. Замість класичних героїчних чи казкових сюжетів він писав про буденні речі, надаючи їм філософського звучання. Найвідоміший приклад — «Балада про соняшник», де соняшник символізує поета, а сонце — поезію.

Після катастрофи 1986 року він написав поему «Чорнобильська мадонна», яка стала криком болю за долю України.

Іван Драч був талановитим кінодраматургом. За його сценаріями знято шедеври українського поетичного кіно, які увійшли до золотого фонду нашого кінематографа:

«Пропала грамота» (режисер Б. Івченко) — культова комедія про козаків ;

«Криниця для спраглих» (режисер Ю. Ілленко) — притчева стрічка, яка довгий час була заборонена радянською цензурою;

«Камінний хрест» (за творами В. Стефаника, режисер Л. Осика).

Окрім віршів і сценаріїв, поет перекладав класиків світової літератури (зокрема Федеріко Гарсію Лорку), доводячи гнучкість українського слова.

Іван Федорович був не лише кабінетним творцем, а й рушієм політичних змін. У 1989 році він став першим головою Народного Руху України — громадської організації, яка фактично привела Україну до проголошення Незалежності у 1991 році. Був народним депутатом України кількох скликань.

За свої видатні заслуги перед державою отримав звання Героя України (2006).

Іван Драч пішов із життя 19 червня 2018 року у віці 81 року після важкої хвороби. Відповідно до заповіту, його поховали в рідному селі Теліжинці поруч із могилою сина Максима.

Іван Драч залишив по собі колосальну літературну спадщину, яка назавжди змінила обличчя української поезії ХХ століття.

Мудрі висловлювання Івана Драча

- ❖ Бог все поставить на місце, а ти йому все ж поможи.
- ❖ Від Майдану до Майдану — від початку незалежності до «помаранчевої революції», потім до Революції гідності — йде розвиток духовності суспільства.
- ❖ Вірші не потрібні нікому, саме тому вони — найголовніше.
- ❖ Дивовижний народ українці! Найбільші його вороги сконали своєю смертю.
- ❖ Є відчуття, що Росія ніколи не дасть нам відчутти себе переможцями. Тому нам треба бути постійно при зброї і давати по зубах кожному, хто напрошується в гості без запрошення.
- ❖ Кожен українець — це «Троїсті музики»: одне — думає, друге — каже, третє — робить.
- ❖ Коли людина не встане з колін, то вона не далеко зможе пройти.
- ❖ Навіщо нам вороги? Ми самі собі вороги!
- ❖ Національна безтактність дуже часто виростає на добре угноєному ґрунті великодержавного російського шовінізму.
- ❖ Саме зараз, незважаючи на кровопролиття, кується нація. Або вона відбудеться як така, або знищиться і стане добрим для сусідніх держав.
- ❖ Тіні наших незабутих, незабутніх українських предків повинні знайти спокій, навіки оселившись у пам'яті народу.
- ❖ Хто спить на землі — не боїться упасти.
- ❖ Хто сумнівом битий, той не може вести.
- ❖ Я абсолютний оптиміст. Вірю у свій народ. Інакше навіщо жити на білому світі?
- ❖ Я дуже мало досяг. Шкодую, що багато сил, волі, енергії витратив на політичні справи. Вони дають мало живильної людської радості. Якби я більше працював у літературі, вона дала б мені більше радості.

Література

1. Драч, І. Американський зошит : вірші, переклади, драматична поема / І. Драч. — Київ : Молодь, 1980. — 208 с.
2. Драч, І. Балади буднів / І. Драч. — Київ : Радянський письменник, 1967. — 152 с.
3. Драч, І. Вірші та поеми / І. Драч. — Київ : Дніпро, 1991. — 213 с.
4. Драч, І. Дожити до соловейка : поезія / І. Драч. — Київ : Український пріоритет, 2017. — 64 с.
5. Драч, І. Золотий цап : етюди з пам'яті / І. Драч. — Київ : Український пріоритет, 2018. — 80 с.
6. Драч, І. Київське небо : поезії / І. Драч. — Київ : Молодь, 1976. — 144 с.
7. Драч, І. Київський оберіг : триптих / І. Драч. — Київ : Молодь, 1983. — 232 с.
8. Драч, І. Січнева балада 1924 року / І. Драч. — Київ : Дніпро, 1980. — 55 с.
9. Драч, І. Сонце і слово : поезії / І. Драч. — Київ : Дніпро, 1978. — 367 с.
10. Драч, І. Сонячний фенікс : вірші, драматична поема / І. Драч. — Київ : Молодь, 1978. — 160 с.
11. Драч, І. Соняшник : поезії / І. Драч. — Київ : Молодь, 1985. — 224 с.
12. Драч, І. Храм сонця : поезії / І. Драч. — Київ : Радянський письменник, 1988. — 125 с.
13. Драч, І. Шабля і хустина : вірші / І. Драч. — Київ : Радянський письменник, 1981. — 159 с.
14. Драч, І. Ф. Григорій Сковорода : біографічна повість / І. Ф. Драч, С. Б. Кримський, М. В. Попович ; ред. В. М. Нічик. — Київ : Молодь, 1984.
15. Поезія — 70. Вип. 1 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1970. — 79 с.
16. Поезія — 70. Вип. 3 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1970. — 96 с.
17. Поезія — 70. Вип. 4 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1970. — 86 с.
18. Поезія — 71. Вип. 1 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1971. — 111 с.
19. Поезія — 71. Вип. 2 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1971. — 111 с.
20. Поезія — 71. Вип. 3 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1971. — 111 с.
21. Поезія — 71. Вип. 4 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1971. — 96 с.

22. Поезія — 72. Вип. 1 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1972. — 110 с.
23. Поезія — 72. Вип. 2 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1972. — 110 с.
24. Поезія — 72. Вип. 3 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1972. — 112 с.
25. Поезія — 72. Вип. 4 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1972. — 120 с.
26. Поезія — 73. Вип. 1 / ред.: П. Воронько, І. Драч, В. Коротич. — Київ : Радянський письменник, 1973. — 111 с.
27. Рождественський, Р. І. Поезії / Р. І. Рождественський ; пер. з рос. І. Ф. Драч. — Київ : Молодь, 1976. — 136 с.

28. Дзюба, М. І. Драч Іван Федорович / І. М. Дзюба // Енциклопедія Сучасної України / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]. — Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Т. 8 : Дл—Для. Додаток А—Г. — С. 388—390.
29. Іван Драч (1936) // Антологія української поезії ХХ століття: від Тичини до Жадана / упоряд. І. Малкович. — 11-е вид. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. — С. 643—680.
30. Полянський, О. Історичні силуети (Богдан Хмельницький, Тарас Шевченко, Яків Головацький, Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Ярослав Стецько, Роман Шухевич, Володимир Янів, Володимир Кубійович, Микола Чубатий, Іван Драч) / О. Полянський. — Тернопіль : Лілея, 1998. — 128 с.

31. Біла, С. «Поети завжди підпирали небо» : [відбувся вечір пам'яті Івана Драча, поета, перекладача, кіносценариста] / С. Біла // Голос України. — 2018. — 20 жовт. — С. 15.
32. Він навіки став соняшником... : світлій пам'яті поета та прозаїка Івана Драча // Нова Тернопільська газета. — 2018. — 4—10 лип. — С. 6.
33. Драч, І. Таїна Андрія : остання передмова Івана Драча / І. Драч // Голос України. — 2021. — 19 жовт. — С. 13.
34. Садовська, Г. Обірвалася земна дорога Івана Драча / Г. Садовська // Вільне життя плюс. — 2018. — 22 черв. — С. 2.
35. «Ти побудь, малий, хоча б поетом...» : [17 жовтня Іванові Драчу (1936—2018) виповнилось би 85] // Голос України. — 2021. — 19 жовт. — С. 12.

Підготувала Водюк Н. П., 2026 р.